

Maternal Obezitenin Gebelerin Benlik Saygısı ve Kendilik Algısı Üzerine Etkisi The Effect of Maternal Obesity on the Self-Esteem and the Self-Perception of Pregnant Women

Mihraç DURSUN¹ , Kerime Derya BEYDAĞ^{2*}

¹ Bartın Devlet Hastanesi, Bartın, Türkiye.

² İstanbul Gedik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye.

Özet

Bu araştırma, maternal obezitenin gebelerin benlik saygısı ve kendilik algısı üzerindeki etkisini incelemek amacıyla tanımlayıcı ve kesitsel olarak yapılmıştır. Araştırma, Nisan-Temmuz 2018 tarihleri arasında, İzmir ilindeki bir üniversite hastanesinin kadın hastalıkları ve doğum polikliniğine başvuran, çalışmaya katılmayı kabul eden ve Beden Kütle İndeksi (BKİ) 30 kg/m² üzerinde olan 106 gebe ile gerçekleştirilmiştir. Veriler, tanıtıcı veri formu, Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği (RBSÖ) ve Gebelerin Kendilerini Algılama Ölçeği (GKAÖ) ile elde edilmiştir. Araştırmaya katılan gebelerin %40,6'sı 28-32 yaş grubunda, %67,9'unun BKİ'si 30-34,9 arasında ve %94,3'ü egzersiz ve spor yapmamaktadır. Gebelerin %43,4'ünün gebeliğinin 7-9'ncü ayları arasında olduğu, %71,7'sinin ilk gebeliği olduğu ve %74,5'inin gebeliğinin planlı olduğu saptanmıştır. RBSÖ ile Gebeliğe Ait Annelik Algısı (GAAA) arasında negatif yönde zayıf ilişki saptanmıştır (p<0,05). Sağlık profesyonellerinin tüm gebelerin benlik saygısı ve kendilik algısını, gebelik öncesi dönemden başlayarak, gebeliğin tüm trimesterlerinde değerlendirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anne sağlığı, obezite, benlik saygısı, kendilik, algı

Abstract

The aim of this study was to investigate the effect of maternal obesity on the self-esteem and the self-perception of pregnant women. The research was carried out with 106 pregnant women who applied to the obstetrics and gynecology outpatient clinic of a university hospital in Izmir between April and July 2018, and who agreed to participate in the study and had a BMI over 30 kg/m². The data were obtained by means of the introductory data form, Rosenberg Self-Esteem Scale (RSES), and Pregnant Self-Perception Scale (PSPS). 40.6% of the pregnant women participating in the study were in the 28-32 age group, 67.9% of the BMI were between 30-34.9, and 94.3% did not do physical exercise or play sports. It was found that 43.4% of pregnant women were between 7-9th month of pregnancy and 71.7% of them were experiencing their first pregnancies and 74.5% of them had planned pregnancy. There was a weak negative correlation between RBSS and Pregnancy perception of motherhood (PPM) (p<0.05). The health professionals are advised to assess the self-perception and the self-esteem of all pregnant women starting before and during all trims of their pregnancy.

Keywords: Maternal health, obesity, self-esteem, self, perception

Atıf için (how to cite): Dursun, M., Beydağ K. D., (2023). Maternal obezitenin gebelerin benlik saygısı ve kendilik algısı üzerine etkisi. Fenerbahçe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 3(2), 131-139. DOI: 10.56061/fbujohs.1103426

Gönderi Tarihi: 14.04.2022, Kabul Tarihi:15.08.2022, Yayın Tarihi: 23.08.2023

1. Giriş

Günümüzde en önemli sağlık sorunlarından biri olan obezite 1975 yılından itibaren üçe katlanarak artmış olup dünya çapında alarm oranına ulaşmıştır. Dünyada 2016 yılında 18 yaş ve üzeri kadınların %40'ı aşırı kilolu, %15 i obezdir (Berberoğlu ve Hocaoglu, 2021).

Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması (TNSA) sonuçları incelendiğinde 15-49 yaş grubu kadınlarda obezite (Beden Kütle İndeksi (BKİ) ≥ 30 kg/m²) prevalansı 1998, 2003, 2008 ve 2013 yılında sırasıyla %18,8, %22,7, %23,9 ve %26,5 olarak bulunmuş olup, giderek artış göstermiştir (TNSA, 2018).

Gebelik, kadınların yaşamlarında birçok değişimin meydana geldiği önemli olaylardan biridir. Bu dönemde kadında meydana gelen değişimler, gebe kadının fizyolojik, psikolojik, sosyal ve duygusal uyumunu etkilemekte; kadın için doğal yaşam krizi olabilmektedir (Beydağ, 2007).

Obez kadınların gebelik sürecinde anneye ait tanımlanan birçok komplikasyon vardır. Bunlar; gestasyonel diyabetes mellitus, gestasyonel hipertansiyon, preeklampsi ve eklampsi, tromboemboli, doğum eyleminde indüksiyon uygulaması, sezaryen doğum ve preterm doğumdur (Daşikan ve Kavlak, 2007). Obezlerle yapılan bir çalışmada, 87 kadından %58,6'sının benlik saygısının düşük olduğu tespit edilmiştir (Pınar, 2002). Bir diğer çalışmada ise, aşırı kilolu obez olanların benlik saygısının normal kiloda olanlara göre daha düşük olduğu sonucu bildirilmiştir (Kumcağız ve ark., 2017).

Gebelik sürecinde gebenin yaşadığı sorunların azaltılmasında hemşirelere oldukça önemli görevler düşmektedir. Anne olacak gebenin gebelik sürecinde bedenini olumlu algılaması hem kendi sağlığını hem bebeğin sağlığını, hem de toplumun sağlığını olumlu olarak etkilemektedir. Bunun için gebenin gebeliğe ve benliğine ilişkin algısının değerlendirilmesi koruyucu sağlık ve danışmanlık hizmetleri açısından oldukça önemlidir. Anne ile bebek için sağlıklı ve olumlu aile ilişkileri oluşumu için obezitenin benlik saygısı ve kendilik algısı üzerine etkisinin bilinmesi oldukça önemlidir (Kumcağız ve ark., 2017).

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Amacı

Araştırma, maternal obez gebelerin benlik saygısı ile kendilik algısı ilişkisini incelemek amacıyla tanımlayıcı, kesitsel ve ilişki arayıcı olarak yapılmıştır.

2.2. Araştırma Soruları

- Obez gebelerin benlik saygısı ve kendilik algısı düzeyi nedir?
- Obez gebelerin benlik saygısı ve kendilik algısı arasında ilişki var mıdır?

2.3. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırma, İzmir İlindeki bir üniversite hastanesinin kadın hastalıkları ve doğum anabilim dalı gebe (obstetrik) polikliniğinde, 20 Nisan- 20 Temmuz 2018 tarihleri arasında yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini, araştırmanın yürütüldüğü tarihler arasında, gebe polikliniğine başvuran, BKİ'si 30 kg/m² ve üzerinde olan 550 gebe oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini ise, çalışmaya katılmayı kabul eden, Türkçe konuşup anlaşılan, gebeliğinde risk olmayan ve psikiyatrik sorunu olmayan ve BKİ'si 30 kg/m² ve üzerinde olan 106 gebe oluşturmuştur. Örneklem sayısı için; literatür tarandığında ülkemizde

yapılan bir çalışmada kadınların gebelikte obezite görülme sıklığı %27,2 olarak belirtilmiş olup (İrge ve ark., 2005) bu verinin kullanıldığı, güç analizi programı olan Openepi (Open Source Epidemiologic Statistics for Public Health) version 3.01 kullanılmıştır. Openepi programında %95 güven aralığı %80 güçle örneklem sayısı 106 olarak hesaplanmıştır.

2.4. Verilerin Toplanması ve Veri Araçları

Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından literatüre dayalı olarak hazırlanmış bireyleri tanıtıcı veri formu (İrge ve ark., 2005; Daşıkın ve Kavlak, 2007; Uçar, 2014), Gebelerin Kendilerini Algılama Ölçeği ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği kullanılmıştır. Veri toplama formları, muayene için bekleyen gebelerin kendilerine verilerek yanıtlamaları istenmiştir. Çalışmaya katılmayı kabul eden gebelerin yazılı onamları alınmıştır. Veri formları doldurulduktan sonra anket formları gebelerden geri alınmış, sorusu olan gebelerin soruları yanıtlanmıştır. Veri formların doldurulması ortalama 10 dk sürmüştür. Bireyleri tanıtıcı soru formunda demografik ve gebelik özelliklerine yönelik 16 soru yer almaktadır.

Gebelerin Kendilerini Algılama Ölçeği, Kumcağız ve ark. (2017) tarafından geliştirilmiş, iki alt boyuttan oluşan, 12 maddeli, 4'lü likert tipli (4 Her zaman, 3 Çoğu zaman, 2 Bazen, 1 Hiçbir zaman) bir ölçektir. Birinci alt boyut 7 maddeden, ikinci alt boyut 5 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin "gebeliğe ait annelik algısı" alt boyutu tamamen pozitif sorulardan oluşurken, "gebeliğe ait beden algısı" alt boyutu ise tamamen negatif sorulardan oluşmaktadır. 4'lü likert olarak yapılandırılan bu ölçeğin, her bir alt boyutu ayrı değerlendirilmektedir. "Gebeliğe ait annelik algısı" alt boyutunda puanlar yükseldikçe gebeliğe ait annelik algısı düzeyinin yüksek, puanlar düştükçe gebeliğe ait annelik algısı düzeyinin düşük olduğu şeklinde değerlendirilmektedir. "Gebeliğe ait annelik algısı" alt boyutunda alınabilecek en yüksek puan 28, en düşük puan ise 7'dir. "Gebeliğe ait beden algısı" alt boyutuna ait puanlar değerlendirilirken yüksek puan gebeliğe ait beden algısının olumsuz, düşük puanlar ise gebeliğe ait beden algısının olumlu olduğunu göstermektedir. "Gebeliğe ait beden algısı" alt boyutunda alınabilecek en yüksek puan 20, en düşük puan ise 5'tir (Kumcağız, 2012).

Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği, Rosenberg (1963) tarafından geliştirilmiş, Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları Çuhadaroğlu (1986) tarafından yapılmıştır. Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği, çoktan seçmeli 63 sorudan oluşan bir öz bildirim ölçeğidir. Ölçek, oniki alt kategoriden oluşmaktadır. Rosenberg istenildiği takdirde alt ölçeklerin araştırmalarda ayrı ayrı kullanılabilmesini belirtmiştir. Araştırmanın amacı doğrultusunda benlik saygısını ölçmeye yönelik olarak ölçeğin ilk '10' maddesi kullanılmıştır. Beş maddesi pozitif, beş maddesi negatif ifadelerden oluşan bu 10 maddelik ölçekte puanlama Guttman ölçekleme tekniğine uygun bir şekilde yapılmaktadır. "Çok Doğru", "Doğru", "Yanlış" ve "Çok Yanlış" seçeneklerinin yer aldığı 4 dereceli Likert türü bir ölçektir ve sorulardan beşi ters kodlanmıştır. Ölçeğin kendi içindeki değerlendirme sistemine göre; 1, 2, 4, 6, 7. maddeler olumlu kendilik değerlendirmesini sorgulamakta olup, 3'ten 0'a kadar değişen puanlama yapılırken, 3, 5, 8, 9, 10. maddeler olumsuz kendilik değerlendirmesini sorgulamakta olup, 0'dan 3'e kadar değişen bir puanlama yapılmaktadır. Toplam puan aralığı 0-30 arasında olup, 15-25 arası alınan puan benlik saygısının yeterli olduğunu gösterirken, 15 puanın altı düşük benlik saygısını göstermektedir (Çuhadaroğlu, 1986).

2.5. Araştırmanın Etik Yönü

Veri toplama işlemi öncesinde bir üniversitenin Etik Kurulu'na başvuru yapılmış ve 21.06.2017 tarih ve 85/17 nolu karar ile Etik Kurul onayı alınmıştır. Etik kurul onayı alındıktan sonra, 20.04.2018 tarih ve 72292585-10.99-E.20312 sayılı karar ile hastanenin Başhekimliği tarafından araştırma izni verilmiştir. Araştırmanın amacı gebelere açıklanmış, çalışmaya katılmayı kabul eden gebelerden yazılı onam alınmıştır. Veri toplama işlemi sonrasında, gebelerin soruları yanıtlanmıştır.

2.6. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın, tek bir üniversite hastanesinde yapılmış olması çalışmanın sınırlılıkları arasındadır. Elde edilen sonuçlar, verilerin toplandığı tarihlerde ve çalışmanın yapıldığı hastaneye başvuran gebelerin verdiği yanıtlarla sınırlıdır.

2.7. Verilerin Analizi ve Değerlendirilmesi

Araştırmada elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 22.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin tanımlayıcı istatistiklerinde ortalama, standart sapma, medyan en düşük, en yüksek, frekans ve oran değerleri kullanılmıştır. İki değişken arasındaki ilişki Pearson korelasyon analizi ile incelenmiştir. Elde edilen bulgular %95 güven aralığında ve %5 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

3. Bulgular

Çalışmaya katılan gebelerin sosyo-demografik özelliklerinin dağılımı Tablo 1'de gösterilmiştir. Araştırmaya katılan gebelerin %40,6'sı 28-32 yaş grubunda, %63,2'si bir işte çalışmamakta ve %64,2'si üniversite mezunudur. Gebelerin %67,9'unun BKİ'si 30-34,9 arasında ve %94,3'ü egzersiz ve spor yapmamaktadır.

Tablo 1. Gebelerin Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

Değişkenler	n	%	
Yaş Grubu	18-22 yaş	7	6,5
	23-27 yaş	34	32,1
	28-32 yaş	43	40,6
	33 yaş ve üzeri	22	20,8
Çalışma durumu	Çalışıyor	39	36,8
	Çalışmıyor	67	63,2
Öğrenim durumu	İlköğretim	2	1,8
	Lise	36	34,0
	Üniversite ve üzeri	68	64,2

Tablo 1. Gebelerin Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı (devamı)

Değişkenler	n	%	
BKİ değerlendirmesi	30,00-34,9 arası	72	67,9
	35,00-39,9 arası	34	32,1
Egzersiz ve spor yapma durumu	Yapıyor	6	5,7
	Yapmıyor	100	94,3
Toplam	106	100,0	

Araştırmaya katılan gebelerin gebeliğe ilişkin özelliklerinin dağılımı Tablo 2’de gösterilmiştir. Gebelerin %43,4’ünün gebeliğinin 7-9’ncu ayında olduğu, %71,7’sinin ilk gebeliği olduğu ve %10,4’ünün daha önce bir kez sezaryen doğumu olduğu belirlenmiştir. Gebeliklerin %74,5’inin planlı olduğu ve %7,5’inde gebelikte ortaya çıkan hastalığı olduğu saptanmıştır.

Tablo 2. Gebeliğe İlişkin Özelliklerinin Dağılımı

Değişkenler		n	%
Gebelik ayı	1-3 ay	18	17,0
	4-6 ay	42	39,6
	7-9 ay	46	43,4
Önceki Doğum Öyküsü	İlk gebelik	76	71,7
	Bir kez sezaryen doğum yapmış	11	10,4
	Bir kez normal doğum yapmış	6	5,7
	Birden çok kez sezaryen ve normal doğum yapmış	13	12,3
Gebelik sayısı	İlk gebelik	76	71,7
	İki ve üzeri gebelik	30	28,3
Gebeliğin planlı olma durumu	Planlı gebelik	79	74,5
	Plansız gebelik	27	25,5
Herhangi bir hastalığı olma durumu	Gebelik öncesinde var	9	8,5
	Gebelikte ortaya çıktı	8	7,5
	Yok	89	84,0
Toplam		106	100,0

Araştırma kapsamında yer alan gebelerin RBSÖ ve GKAÖ puan ortalaması Tablo 3’te gösterilmiştir. RBSÖ puan ortalaması $26,15 \pm 2,08$ olarak; Kendilerini Algılama Ölçeği (GKAÖ) alt boyutlarından “Gebeliğe Ait Annelik Alt Boyutu” ise $25,07 \pm 1,39$ olarak; “Gebeliğe Ait Beden Algısı Alt Boyutu” puan ortalaması $7,80 \pm 2,08$ olarak bulunmuştur.

Tablo 3. Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği (RBSÖ) ve Gebelerin Kendilerini Algılama Ölçeği (GKAÖ) Alt Boyutları Puan Ortalaması

	Ort	ss	min	max
Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği (RBSÖ)	26,15	2,08	23	29
Gebeliğe Ait Annelik Algısı Alt Boyutu (GAAA)	25,07	1,39	22	28
Gebeliğe Ait Beden Algısı Alt Boyutu (GABA)	7,80	2,08	5	11

Gebelerin RBSÖ ve GKAÖ alt boyutları puan ortalaması arasındaki ilişki Tablo 4’te gösterilmiştir. RBSÖ ile GAAA alt boyutu arasında negatif yönde zayıf düzeyde ilişki saptanmış ($p < 0,05$); GABA ile istatistiksel olarak anlamlı ilişki saptanmamıştır ($p > 0,05$).

Tablo 4. RBSÖ ve GKAÖ Alt Boyutları Puan Ortalaması Arasındaki İlişki

Ölçekler	GAAA		GABA	
	r	p	r	p
RBSÖ	-,283	,003	,101	,302

r = Pearson korelasyon

4. Tartışma

Maternal obez gebelerin benlik saygısı ve kendilik algısı ilişkisini incelemek amacıyla yapılan araştırmada, gebelerin %67,9'unun BKİ'si 30-34,9 arasında ve %94,3'ü egzersiz ve spor yapmamaktadır (Tablo 1). Bu sonuçlar, gebelerin sedanter yaşam tarzını benimsediklerini düşündürmüştür. Gebelik; vücutta yaptığı değişiklikler ve bebeğin yaşamına katacağı yenilikler yönünden, anne adayı için karmaşık bir dönemdir. Gebelik süreci kadınların zaten az olan fiziksel aktivitelerinin daha da azaldığı bir dönemdir (Brown ve Trost, 2003). Öte yandan gebelik, kadınların yaşam tarzı değişikliklerine açık olduğu; sigarayı bırakma, sağlıklı beslenme, alkol almama gibi sağlık önerilerine uymaya çalıştığı bir zaman aralığıdır (Joy ve ark., 2013). Literatürde farklı çalışma sonuçları yer almaktadır. Madan ve ark. (2010) yaptıkları çalışmada, kadınların %23'ünün obez ve %5'inin aşırı obez olduğu saptanmıştır. DSÖ kriterlerine göre gebe kadınlar arasında obezite prevalansı (BKİ >30 kg/m²) %1,8 ile %25,3 arasındadır (Guelinckx ve ark., 2008). İngiltere'de 2006 yılında yapılan bir çalışmada gebe kadınlar arasında yapılan obezite prevalansı %18,5 olarak saptanmıştır (Krishnamoorthy ve ark., 2006). Amerikan gebe kadınlar arasında yapılan çalışmada obezite oranı %18,5 ile %38,3 olarak bulunmuştur (Galtier-Dereure ve ark., 2000). Ülkemizde yapılan bir çalışmada gebe kadınların %27,2'sinin fazla kilolu ve obez olduğu saptanmıştır (İrge ve ark., 2005). Yalçın ve Tekin'in (2013) gebelerde yaptığı çalışmada, gebelerin %61,1'i gebelikte egzersiz yaptığını ifade etmiştir. Evenson ve ark. (2004) tarafından yapılan bir çalışmada gebeler arasında egzersiz yapma oranı %65,6 olarak tespit edilmiştir. Balsak ve ark.'nın (2007), gebelerde yaptığı çalışmada, gebelerin %59,9'u gebelikte egzersiz yapmadıklarını belirtmiştir.

Gebelerin RBSÖ puan ortalaması 26,15±2,08 olarak bulunmuştur (Tablo 3). RBSÖ'ne bakıldığında, toplam puan aralığı 0-30 arasında olup, 15-25 arasında alınan puan benlik saygısının yeterli olduğunu gösterirken, 15 puanın altı düşük benlik saygısı göstermektedir (Çuhadaroğlu, 1986). Bu durumda araştırmada çalışmaya katılan maternal obez gebelerin benlik saygıları düzeyinin yeterli hatta yüksek benlik saygısı düzeyine sahip olduklarını göstermektedir. Araştırma geneline ve uygulama bölgesine bakıldığında sosyo ekonomik düzeyi yüksek, eğitim düzeyi yüksek olan bir bölge olduğundan yüksek benlik saygısı düzeyi beklenen durumdur.

Gebelerin Kendilerini Algılama Ölçeği (GKAÖ) alt boyutlarından "gebeliğe ait annelik alt boyutu" ise 25,07±1,39 ve "gebeliğe ait beden algısı alt boyutu" puan ortalaması 7,80±2,08 olarak bulunmuştur (Tablo 3). Bu sonuçlar, annelik algısının düzeyinin yüksek olduğunu ve gebelerinde beden algısının olumlu olduğunu göstermektedir. "Gebeliğe ait annelik algısı" alt boyutunda alınabilecek en yüksek puan 28, en düşük puan ise 7'dir ve puanlar yükseldikçe gebeliğe ait annelik algısı düzeyinin yüksek olduğu şeklinde değerlendirilmektedir. "Gebeliğe ait beden algısı" alt boyutunda alınabilecek en yüksek puan 20, en düşük puan ise 5'tir ve yüksek puan gebeliğe ait beden algısının olumsuz, düşük puanlar ise gebeliğe ait beden algısının olumlu olduğunu göstermektedir (Kumcağız ve ark., 2017). Gebelik, kadın yaşamında doğal bir kriz olarak görülmekte, gebelik sürecinde yaşanan fizyolojik ve psikososyal değişimler, kadının sosyal ilişkilerini, gebeliğe uyumunu, gebelik ve beden algısını, benlik saygısını etkileyebilmektedir (Kumcağız, 2012; Kumcağız ve ark., 2017). Bu çalışmada, gebelerin kendini algılama durumu açısından "annelik" alt boyutunun yüksek düzeyde, yine negatif sorulardan

oluşan “beden” alt boyutunun olumlu düzeyde olduğu saptanmıştır. Araştırma bulgusu ile benzer şekilde, Coşkun ve ark.’nın (2020) çalışmasında, Gebelerin Kendini Algılama Ölçek-Annelik alt boyut puan ortalaması, 25,82±2,87; Beden alt boyut puan ortalaması 9,41±3,6 olarak bulunmuştur. Tosun Güleroğlu ve Uludağ’ın (2021) çalışmasında, Gebelerin Kendini Algılama Ölçek-Annelik alt boyut puan ortalaması, 22,89±6,42; Beden alt boyut puan ortalaması 14,51±4,63 olarak bulunmuştur. Dikmen ve Şanlı’nın (2019) gebelerde yaptığı çalışmada, herhangi bir müdahale edilmeyen gebelerin Gebelerin Kendini Algılama Ölçek-Annelik alt boyut puan ortalaması, 26,24±2,24; Beden alt boyut puan ortalaması 8,56±2,94 olarak bulunmuştur. Küçükkkaya ve ark.’nın (2020) gebelikte alınan kiloya bağlı beden algısını inceledikleri çalışmada, GKAÖ-GABA alt boyut puan ortalamasının 15,7±5,4 olduğu saptanmıştır (Küçükkkaya ve ark., 2020).

Gebelerin RBSÖ ile GAAA alt boyutu arasında negatif yönde zayıf düzeyde ilişki saptanmış ($p<0,05$) (Tablo 4). Gebelerin benlik saygısı düşük olsa da, annelik algısının yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç, maternal obez gebelerin benlik saygısının annelik algısını olumsuz yönde etkilemediğini göstermiştir. Araştırma bulgusundan farklı olarak, Uçar’ın (2014) tez çalışmasında, araştırma bulgusu ile benzer sonuç elde edilmiş ve psikososyal sağlık durumu ile annelik rolü arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu saptanmıştır. Buna göre gebenin psikososyal sağlık durumu iyileştikçe “annelik rolü” ne uyumunun artacağı belirtilmiştir. Küçükkkaya ve ark.’nın (2020) çalışmasında da, gebeliğe ait beden algısı arttıkça gebeliğin kabulünün ve gebelik kabulünün arttıkça beden algısının olumlu yönde arttığı belirlenmiş olup, her ikisi de birbirlerini pozitif yönde etkilediği bulunmuştur. Arslan ve ark.’nın (2019) kadınların gebeliği algılama durumu ve etkileyen faktörleri inceledikleri derlemede, gebelik döneminde kendilerini obez olduğunu düşünen kadınların beden algısının olumsuz olduğu belirtilmiştir.

Watson ve ark.’nın (2016) gebelik sürecinde kadınların beden imaj deneyimlerini niteliksel olarak araştırdıkları çalışmada, kadınların gebelik sırasındaki beden imgesi deneyimleri ve gebeliği kabullenmelerinin değişkenlik gösterdiğini, beden imajı ve gebe giysileri konusundaki deneyimleri ve doğum öncesi sağlık hizmetlerinde alınan kilo ve beden algısı arasında ilişki olduğu belirlenmiştir

5. Sonuç

Maternal obezitenin gebelerin benlik saygısı ile kendilik algısı ilişkisini belirlemek amacıyla yapılan araştırmada, gebelerin benlik saygısını ve kendilik algısının yüksek olduğu; benlik saygısı ile kendilik algısı arasında ilişki olmadığı saptanmıştır. Araştırmada maternal obezitenin olduğu halde yüksek benlik saygısı çıkması maternal obezitede bireyin genel özellikleri, gebelik özellikleri ve gebeliğe yüklenen anlam nedir gibi bu soruların yanıtlarını önemli kılmaktadır. Literatürde her iki durumun maternal obez gebelerde incelendiği araştırmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle, farklı değişkenlerle ve daha geniş örneklem grupları ile benzer çalışmaların yapılması önerilmektedir. Ayrıca, gebelikle birlikte ortaya çıkan değişimler göz önüne alınarak, özellikle obez gebeler olmak üzere tüm gebelerin benlik saygısı ve kendilik algısının, gebelik öncesi dönemden başlanarak, gebeliğin tüm trimestirlerinde değerlendirilmesi önerilmektedir. Sağlık profesyonellerinin maternal obez gebelerin takibinde benlik saygısı ve kendilik algısı düşük gebeleri kapsamlı şekilde değerlendirerek, hemşirelik bakım planında uygulanmalı ve uygun girişimlerde bulunulmalı, gerekli durumlarda ilgili birimlere gebelerin yönlendirilmesinde rehberlik etmesi önerilmektedir.

Yazarların Katkısı

Konu seçimi: MD, KDB; Tasarım: MD, KDB; Planlama: MD, KDB; Veri toplama ve analizi: MD, KDB; Makalenin yazımı: MD, KDB; Eleştirel gözden geçirme: KDB.

Çıkar Çatışması

Yazarlar arasında çıkar çatışması olmadığı beyan edilmiştir.

Kaynakça

- Arslan, S., Okcu, G., Coşkun, A., & Temiz, F. (2019). Kadınların gebeliği algılama durumu ve bunu etkileyen faktörler. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi*, 6(1), 179-192. <https://doi.org/10.17681/hsp.432333>
- Balsak, D., Yıldırım, Y., Avcı, M. E., Töz, E., Gültekin, E., Kayhan, K., Yorgun, S., & Tınar, Ş. (2007). Ege bölgesinde yaşayan gebe kadınların gebelik egzersizleri hakkındaki bilgi ve davranışlarının incelenmesi. *Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 24(3), 200-204.
- Berberoğlu, Z., & Hoccoğlu, C. (2021). Küresel sağlık sorunu 'obezite': Güncel bir gözden geçirme. *Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 8(3), 543-552. <https://doi.org/10.34087/cbusbed.886473>
- Beydağ, K.D. (2007). Doğum sonu dönemde anneliğe uyum ve hemşirenin rolü. *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni*, 6(6), 479-484.
- Brown, W. J., & Trost, S. G. (2003). Life transitions and changing physical activity patterns in young women. *American Journal of Preventive Medicine*, 25, 140-143.
- Coşkun, A. M., Arslan, S., & Okcu, G.(2020). Gebe kadınlarda gebelik algısının stres, demografik ve obstetrik özellikler açısından incelenmesi. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 17(1), 1-8. <https://doi.org/10.5222/HEAD.2020.001>
- Çuhadaroğlu, F. (1986). Adölesanlarda benlik saygısı [Basılmamış Uzmanlık Tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Daşkan, Z. & Kavlak, O. (2007). Maternal obezite: Gebelik komplikasyonları ve gebe kadının yönetimi. *Türkiye Klinikleri Hemşirelik Bilimi*, 1(1), 39-46.
- Dikmen, H. A., & Şanlı, Y. (2019). Effect of progressive musclerelaxation exercises on pregnancy distress level and pregnancy perception. *E-Journal of Dokuz Eylul University Nursing Faculty*, 12(3), 186–198.
- Evenson, K. R., Savitz, D.A., & Huston, S. L. (2004). Leisure-time physical activity among pregnant women in the US. *Pediatric Perinatal Epidemiology*, 18, 400-407.
- Galtier-Dereure, F., Boegner, C., & Bringer, J. (2000). Obesity and pregnancy: Complications and cost. *American Journal of Clinical Nutritions*, 71(5), 1242-1248.
- Guelinckx, I., Devlieger, R., Beckers, K., & Vansant, G. (2008). Maternal obesity: Pregnancy complications, gestational weight gain and nutrition. *Obesity Review*, 9(2), 140-150.
- İrge, E., Timur, S., Zincir, H., Oltuluoğlu, H., & Dursun, S. (2005). Gebelikte beslenmenin değerlendirilmesi. *STED*, 14(7), 157-160.
- Joy, E.A., Mottola, M.F., & Chambliss, H. (2013). Integrating exercise is medicine into the care of pregnant women. *Current Sports Medicine Reports*, 12, 245-247. <https://doi.org/10.1249/JSR.0b013e31829a6f7e>
- Krishnamoorthy, U., Schram, C.M., & Hill, S.R.(2006). Maternal obesity in pregnancy: Is it time? For meaningful research to inform preventive management strategies?”, *British Journal of Gynecology*, 113 (10), 1134-1140. <https://doi.org/10.1111/j.1471-0528.2006.01045.x>
- Kumcağız, H., Ersanlı, E., & Murat, N. (2017). Gebelerin kendilerini algılama ölçeğinin geliştirilmesi ve psikometrik özellikleri. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 8(1), 23-31. <https://doi.org/10.14744/phd.2017.12599>

- Kumcağız, H. (2012). Gebe kadınlarda beden algısı ve benlik saygısının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *International Journal of Human Sciences*, 9 (2), 691-703.
- Küçükkaya, B., Altan Sarıkaya, N., Kahyaoğlu Süt, H., & Öz, S. (2020). Gebelikte alınan kiloya bağlı beden algısı ile gebeliğin kabulü arasındaki ilişki. *JAREN*, 6(3), 426-32. <https://doi.org/10.5222/jaren.2020.15010>
- Madan, J., Chen, M., Goodman, E., Davis, J., Allan, W., & Dammann, O. (2010). Maternal obesity, gestational hypertension, and preterm delivery. *Journal of Maternal Fetal Neonatal Medicine*, 23(1), 82-88.
- Pınar, R. (2002). Obezlerde depresyon, benlik saygısı ve beden imajı: Karşılaştırmalı bir çalışma. *Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 6(1), 30-41.
- Tosun Güleroğlu, F., & Uludağ, E. (2022). The effects of motherhood and body perception on sexual dysfunctions among pregnant women. *Perspectives in Psychiatric Care*, 1-7. <https://doi.org/10.1111/ppc.13033>
- Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması (TNSA). (2008). <http://www.hips.hacettepe.edu.tr>.
- Uçar, H. (2014). Gebelerin psikososyal sağlık durumları ile annelik rolü arasındaki ilişki [Yüksek Lisans Tezi]. Atatürk Üniversitesi.
- Watson, B., Broadbent, J., Skouteris, H., & Fuller-Tyszkiewicz, M. (2016). A qualitative exploration of body image experiences of women progressing through pregnancy. *Women and Birth*, 29(1), 72-79. <https://doi.org/10.1016/j.wombi.2015.08.007>
- Yalçın, H. & Tekin, M. (2013). Gebelikte egzersizler hakkında gebelerin bilgi düzeyinin değerlendirilmesi. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 24-33.